

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 220.

ხუთშაბათი, 20 მაისი 1904 წ.

ბაზეთის № 2499.

რ ე ღ ა ქ ც ი ი ს ა გ ა ნ

ვაცნობებთ ხელის მომწერთ, რომ ვისაც ტურნალ-გაზეთის დასაკვეთად შემოტანილი აქვს მართა „ცნობის ფურცლისთვის“ 3 მან. და 5 ან 6 მან. „შომამე“-„ცნობის ფურცლისთვის“, დასამატი ფული უნდა გამოვზავნოს მაისის გასვლამდის, წინააღმდეგ შემთხვევაში გამოცემები 1-ლ თბათიდან აღარ გავეზავნებ.

კავკასიელი მხატვრები

გენერალის ერთა გეოხე.—სურათი გრინგესის.

საზრანსიმთოს მომავალი

(გრინგელან.)

დაუყოფელი ერთივე ეშმაკი; მან სარკეში ჩაშასხა, სფერანგეთის მომავალი მიხედა და გამბედა:

— ეხედე შერე საუკუნის დასასრულშიც ხალხის ტანჯვის, შარბის ჯარი შემორტყმა და ბურბონი სცემს ქანწას.

— ეუღლავერი დაწრდომანდა, აღარსად სწანს ხალხი, ერი, მიინაბა, მიინაბა, შეეცვლათ უცბა ფერი.

— თაისუფლება სად არის? აღარს აქვს მას ადგილი, და ბურბონებს შერბან ხელში ელაპე ქამხანა, დათა-სტარი!

ურრმახილი ჯაშუშები, მოხელეები—გაბეგრა, მათ სხადით მღვდელმაც რღაფა და სადმითი სეულს შეაფერა.

— აქ ბრწინებენ ზაგონები, ტრამბუნალი თქ თითქოდობს, ხალხის სზრსე შეუფემაგ დაწნა ბურბონს-ტყუის კოლითის!

— თქ ქარხანა კომლს და ბოლავს, აქ შწერლობა ძღუეს დუღლუღებს, და სპარალო შშეერ ხალხს საძაგე ე პირს გუღლებს.

— მაკრამ აბერ გენერალი ჯარს მუღღვის, თფელს ღერის, თამბის, ამბოხებს დასმეღებს; სწანს ბურბონი გვლავ ბურბონობს!

ი. ეგლაშვილი.

აგომკვენილი

— არა, სიღობლე შე არ მასარებს, დაბნო კარი სიხარულის; მო, ნაე-ქართო, ჩამომქროლე, კაციზიარო კენესა კულის.

— ეუღლარება, გელქალ მერინავო, მკერლზელ მიაკარ მქნარი თითოთლი; მომიტა, უნასო, ნემო ნიყო, ჩემებრ ბელმაყო, ჩემებრ თბოლი.

— მსურს გავუმიხილო ჭირი კულისა, თხერა ვაღაღვი, მთლად უბელობა, და წაეწერო: „გვჭმე, ვის მისწოს, ამ სთელისა უკუღმართობა!“

ბ. ახოსიანიძე.

მოხანსავე ქალა.—ქანდაკება ჩიქვაშვილისა.

ბ გ ა შ ი

ან. ჩუხოვისა

(დასახელი *)

—ღმერთო!—ტრილი დიწყო საშამ,—ეს კაცი თავის ლაპარაკით არ დამძინებს!

—ჰო, მართალი!—მოაგონდა ლიხარიოვს,—მაბატიე, ჩემო სულიყო. დაიძინე, დაიძინე! ამ ქალის გარდა ორი ბიჭი კიდევა მყავს,—ჩურჩულით განაგრძო,—ისინი ბიძისთან ცხოვრობენ, ეს კი უჩემოდ ერთ დღესაც ვერა სძლებს. მისაყვედურებს, მლანძღავს, იტანჯება, მაგრამ ისე მეკვრის, როგორც ბუზი თავლს. ეჰ, მე უბედობას გავყვეი, თქვენ კი, ჩემო ქალბატონო, რომ დაისვენოთ, ძალიან ყარგი იქნება.

ნება მიზოჲეთ, საწოლს მოგიზიადებთ.

ლიხარიომა ნებაართვას აღარ მოუკადა, ქურჭი დაბღერტა, სკამზე გაშალა, დაფანტული წუმოსასხმელები და ხელცაზოცები აკრიოფა და თავით დაქეცილი პალტო დაუდო. ყველა ამას ჩუმიად და ისეთის მოკრძალებით აკეთებდა, თითქოს ქალის ტანისამოსს ქი არა, ნაკურთხ ჭურჭლის ნამტვრევებს ჰკრეფავს. იმის სახესა და მთელ ფეგურაში არაღაც დამანაწიერო, ბოღიშახდელი იყო, თითქოს სუსტ არსებისთან თავის დიდი ტანისა და ძალ-ღონისა რცხენოდა.

ილოვაისკია რომ დაწვა, ლიხარიოვმა სანთელი ჩააქრო და ფეხის წინ სკამზე დაჯდა.

ესე, ჩემო ქალბატონო,—ჩურჩულით, მსხვილ პაპირისის წვეთა და ბოლის ფეჩჩი გაშვებით ამზობდა:—რუსს ბუნებამ

რწმენის საკვირველი ნიჭი, გამკრაიხი ქუეა და აზროვნების ტერინ ჩაუნერგა, მაგრამ ყველა ეს უდარდლობას, სიზარამაცს და საოცნებო მსუბუქზროვნებას ასკდება და იმსხვრევა... დი-იან, ესრე...

ილოვაისკია სიბნელეში გაკვირვებით იყურებოდა და მზოლოდ ხატე წითელ წერტილსა და ლიხარიოვის სახეზე ფეხის თრთოლვას ხედავდა. სიბნელე, ზარის ხმა, ქარბუქის ღრილი, კოკლი ბიჭი, მტირალა საშა, უბედური ლიხარიოვი და იმის ლაპარაკი,—ყველა ეს ერთმანეთში ირეოდა, იზრდებოდა, ერთ უზარმაზარ შთაბეჭდილებად ხდებოდა; მთელი ქვეყანა ილოვაისკიას ფანტასტიურ, საბრაკო, სასწაულებითა და აღმტაცებელ ძალით სასეც საგანად ეჩვენებოდა. ყოველივე ამ ცოტა ხნის წინად ვაგონილს იმის ყურებში ზუსტნი ვაგჰანდა და კაცის ცხოვრება მშვენიერ, პოეტურ, დაუსრულებელ ზღაპრად ეჩვენებოდა; უზარმაზარი შთაბეჭდილება თანდათან იზრდებოდა, შვეენებას გარშემოხვებია, დამფარა და ტკბილ ძილად გარდაიქმნა. ილოვაისკიას ძინა, მაგრამ ლამაპრასა და დიდ ცხვირს ზედავდა, რომელზედაც წითელი ნათელი დახტოდა.

ტრილი ესმოდა.ჟ!

—ძვირფასო, საყვარელო მამე,—ნახად იხეწებოდა ბავშვის ხმა:—ბიძისთან დავბრუნდეთ! იქ შობის ხეა! იქ სტიპოა და კოლა არიან!...

—ჩემო სულიყო, მე რა ვენა?—ჩუმის ხმით არწმუნებად კაცის ხანი.—ჩემი მდგომარეობა ვაიფე! ვაიფე! ბავშვის ტირილს კაცის ტრილი შვეურთადა. კაცის უბედურების ხმა აედრის ღრილაში ქალის ყურის ისე ტკბილ და აღმანიერ შესუკად ეჩენა, რომ იმან სიტკობებს ევლარ გაუძლო და თითონაც ტრილი დიწყო. მერე, ყარვა ხნის შემდეგ იგრძნო, რომ იმასთან დიდი შვიი აზრალი მივიდა, იატკაე გადვარდნლი წამოსახამი აღოა და იმის ფეხებს გარშემოხვებია.

ილოვაისკია საშინელმა ღრიალმა ვაადვიდა. ზეზე წამოხტა და გარშემო დაკვირვებით მიიხედ-მოიხედა. თოვლი ნახევრად დაფურულ ფანჯრებში განთიად იყურებოდა. ოთახში ბინდ-ბუნდი იდგა. ფეჩი, მძინარე ბავშვი და ნასრ-ედინ შაპის სურათი გარკვევით სჩანდნენ. ფეჩი და ლამპარი უკეც ჩამქრალიყენენ. ღია კარებიდან მოსჩანდა სატრაქტრო ოთახი, მაგიდები და დახლი. ვიდაც კაცი, ტლანქი ბოშის სახის გამომეტყველებითა და ვაკირავებულის თვალებით ოთახში შუა გამანდარ თოვლის წუმეში იდგა და ჯოხზე მიკრული დიდი წითელი ვარსკვლავი ექირა. გარშემო უძრავი, გაქცეებული და თოვლში ამოვლებული ბიჭ-ბუჭები ეციხა. ვარსკვლავის წითელ ქაღალდიდან გამომჟვარავილ ნათელი იმათ სველ თავპირს წითლად ღებავდა. ბრბო არეულ-დარეულად ბღიოდა. ამ ბღილიდან ილოვაისკიამ მზოლოდ ერთი კუბლტრ ვაიგო:

ჭეი, ბიჭებო, შემოკრბით, წერლიო დანა აიღეთ, მოკვლით, მოკვლით ურია, ცოდვილის შვილია...

დახლთან ლიხარიოვი იდგა, სიამოვნებით ილიმებოდა და მომდერტებს ლობტარბით ფეხს უბაკუნებდა. ილოვაისკია რომ დაინახა, გაიღიმა და მიუახლოვდა. ილოვაისკიამაც გაუღიმა.

—დღესასწაულს გილოცავთ!—უთხრა:—ვიცი, რომ ყარვად გეძინათ.

ილოვაისკია ლიხარიოვს უყურებდა, სღეშდა და ისეე ილიმებოდა.

გუშინდელ ღამის შემდეგ ლიხარიოვი შაღლი და გინერ მხარ-ბეჭიანი აღარ ეჩვენებოდა, პირიქით, პატარა კარ...

საფეხული სოფელი.—სურათი ვლადიმერისა.

გვეჩვენება ხოლმე ის გემი, რომელზედაც ამბობენ, ამ გემმა ოკეანე გადაიარა.

— დროა, უნდა წავიდე, — სთქვა ილოვისკიამ: — ტანთ უნდა ჩავიცვა. მითხარით, ესლა საით მიემგზავრებით?

— მე? სადღურ კლინუკსა, იქიდან სერგიევოს, სერგიევოდან ცხენით 40 ვერსის მანძილზე ერთ სულელთან, გენერალ შაშკოვსკისთან, რომელსაც ქვის ნახშირის მადანი აქვს. ჩემმა ძმებმა ამ მაღაროების გამგეს ადგილი მიშოვეს... ქვანახშირი უნდა ვიხარო...

— მოითმინეთ, ეგ მადანი ვიცოა.. შაშკოვსკი ჩემი ბიძაა. მარგამ... იქ რათ მიღიხართ? — ჰკითხა ილოვისკიამ და გაკვირებულმა ახედ-ჩაახედა.

— გამგე, მადნების გამგე ვიქნები.

— არა მესმის რა! — მარბების შემუშვნით სთქვა ილოვისკიამ: — მაღაროებში, მადანში მიღიხართ, მაგრამ იქ ტიტველა მინდორია, უდაბნოა, ისეთი მოწყენილობაა, რომ ერთ დღესაც ვერ გასძლებთ! ქვანახშირი არ უფარვია, არავინ არ ყიდულობს, ბიძა ჩემი კი ნახევრად შეშლილი, მტრავალი, გაკოტრებული კაცია... ჯამაგირსაც ვერ მიიღებთ!

— სულ ერთია, — გულგრილად მიუგო ლიხარიოვმა: — მაღაროების გამგეს ადგილისთვისაც მადლობა დმერთს!

ილოვისკიამ მხრები შეიშმუნა და აღელვებით ოთახში სიარული დაიწყო.

— არაფერი არ მესმის, არაფერი არ მესმის! — ამბობდა ის და პირისპირს წინ თითებს ათამაშებდა. — ეგ შეუძლებელია და... და არც უკვიანური ქტევეა! გავიგეთ, მიხვდით რომ ეს... ეს გადაკარგვაა, ეს საფლავია ცოცხალ კაცისთვის! დმერთო ჩემო, — წამოიძიხა იმან, ლიხარიოვს მიუახლოვდა და იმის მომბიძგარ სახის წინ თითები ათამაშა. ზედა რაზი

უკანკალვდა, მხევილი პირისახე გაუფიქრდა. — ამა წარმოიდგინეთ ტიტველა მინდორი, მარტოობა... იქ ერთ სიტყვასაც ვერავინ გეტყვით, თქვენ კი... ქალებით გატაცებული ხართ! მაღარო და ქალი! ილოვისკიას უცებ თავის სიფიცხისა შერცხვა, მობრუნდა და ფანჯარასთან მივიდა.

— არა, არა, თქვენი იქ წასვლა შეუძლებელია, — სთქვა იმან და ფანჯრის მინახზე სწრაფად თითის სმა დაიწყო.

მარტო სულით კი არა, ზურგითაც კი გრძობდა, რომ იმის უკან უსაზღვროდ უბედური, დაკარგული და ყველასგან მიტოვებული კაცი იდგა; ის კი თითქო თავის უბედურებას არ გრძობდა, თითქო წუხელის არ უტყრინია, ილოვისკიას უყურებდა და გულგრილად იღიმებოდა. ისეც ისა სჯობდა, რომ ესლაც ეტყინა!

ილოვისკიამ ოთახში რამდენჯერმე აღელვებით გაიარა-გამოიარა, შემდეგ კუთხეში გაჩერდა და დაფიქრა. ლიხარიოვი რაღაცას ეუბნებოდა, მაგრამ ის ყურს არ უგდებდა. ლიხარიოვს ზურგი შეაქცია, ქისიდან ოცდახუთიანი ამოიღო, დიხანს ქმუნდა ხელში, მერე ლიხარიოვს შეებდა და ფული საჩქაროდ ჯიბეში ჩაიღო.

კარგებს უკან შეეცდეს ხმა მოისმა, ილოვისკიამ ჩუმად, მტკიცე და მოღუშულ სახით ტანთ ჩაქმა დაიწყო. ლიხარიოვი ჩაქმის შევლოდა და მზიარულად ლაპარაკობდა, მაგრამ იმის ყოველი სიტყვა ქალს გულზე მძიმე ლოდვით აწევებოდა. სისიამოვნო არ არი, როცა უბედურნი და მოკვდავნი ოხუნჯობენ.

როცა ცოცხალი კაცი რგვალ ბოხანად გადაიქცა, ილოვისკიამ „გამგულეთა“ ოთახს უკანახუნლოდ გადახედა, ცოტა ხანს ჩუმად იდგა, შემდეგ ნელის ნახიჯით გავიდა. ლიხარიოვი გასაცილებლად გაჰყვა...

გარედ კი, ღმერთმა იცის რათა და რისთვის, ზამთარი ისევ ბრახობდა, რბილ და მსხილ თოვლის ორბობით მო-

უსვენრად დედა მიწას დასტრიალებდა და ადგილს ვერ პო-
 ულობდა. ცხენები, მარხილი, ხეები და ბოძზე მიბმული ხა-
 რი—ყველაფერი თე-
 თრი იყო და რბილ, თეთრ მუმბულსა ჰგავდა.

— აბა, ღმერთი შეგეწეოს... ბუტ-
 ბუტებდა ლიხაროვი და თან ილოვისკაიას მარხილში სვამდა; —
 ცუდად ნუ მომიხსენიებთ...

ილოვისკაიას სდუმდა. როცა მარხილი დიძრა და დიდ ნაბუქარს მოვლა დაუწყაო, ილოვისკაიამ მოიხედა და ლიხაროვს ისეთ ნაირად შეხედა, თითქოს რაღაცას თქმა უნდაო. ლიხაროვმა მარხილოდან მიიბრინა, მივრამ ქალმა არაფერი არ უთხრა; მხოლოდ შემოაშვედა გრძელ წამწამების ქვეშოდან, რომლებზედაც თოვლის ფიფვი მკიდა.

გაიგო თუ არა ლიხაროვის მგრძობობაზე სულმა ყველა ეს, ან იქნებ წარმოტეგნამ მოატყუა, მაგრამ ვიღიქვარა, რომ სამოადე კარგი, ძლიერი სიტყვა და — ის ქალი აპატიებდა იმს წარსულს, სიბერეს, უსახლ-კაროდ ხეტიალს და უკან გაჰყვებოდა, უსიტყვოდ, უკითხავად გაჰყვებოდა.

დიდ ხანს იდგა გაშვებულგით და მარხილის დატოვებულ კვალს უყურებდა. თოვლი ხარბად ედებოდა იმს თმს, წვერს, მხრებს... თან მარხილის კვალიც გაქპრა, თითონ თოვლით დაფენილი ლიხაროვი თან-და-თან თეთრ ქვას დაემზგავსა, იმის თვალები კი თოვლის ღრუბლებში მიანიც რაღაცას ეძებდნენ.

მ. ა.

სეკულებრები მოელენა: თრ სკამზე ჟღობა

ბადას დარაჯი (ახალგაზრდა ქალს, რომელმაც ეს ვის სიყვარული მოგლოჯა). ტყუილად შრომობი, ქალბატონოა.—მე ცოლიანი ვარ!

— ეგრე კეჩხია, შეილო, მშვენიერი ვაზა გავატეხნაა!
 — მოსასხურთმას“ ვაშაშობდით და მამ არ უნდა გაბმბტეხს!